

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijski v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 212.

V Ljubljani, v ponedeljek 16. septembra 1895.

Letnik XXIII.

Slovenci v Pragi.

(Izv. dop.)

Svojemu prvemu poročilu moram dodati, da ostane slavnostna predstava slovenskim gostom na čast dne 12. t. m. v narodnem gledališču jeden najlepših draguljev v bisernem nizu čarobnih spominov na to lepo pot. Za predigro je naudušene predavala g. Laudova lepo pesem, ki jo je zložil K. Hadner nam v pozdrav. Potem so pa zadoneli veličastni akordi „Naprej zastava slave“ po dvorani in v tistem trenotju se je objavila krasna živa slika, ki jo je postavil režiser Edm. Chvalovsky. S krasnega prestola stopa Čehija in sredi svojega ljudstva z razprostrtimi rokami pozdravlja slovenske goste, katerim stoji na čelu krepak junak s slovanskim praporom. Pred Čehijo sedita Morava in Šlezija; v ozadju prestola pa se svita veličastni kraljevi Hradčanski grad. Slovenska narodna noša je bila res lepo zadeta; Slovenke s pečami na glavah so najbolj očarale gledalce. Do zadnjega kotička napolnjeno gledališče je gromelo tleskanja ob tem prizoru in več nego desetkrat se je moralo dvigniti zagrinjalo. Ko so se slovenske potovalke, ki so sodelovale pri tem prizoru, posadile v prvo vrsto sedežev, je zaorila vsa mnogobrojna množica: „Ziveli Slovenci.“ Lepa je bila naslednja Smetanova opera „Dalibor“, toda vsem je mej njo spomin obnavljal samo krasno ovacijo, ki jo je priredilo češko gledališče slovenskim gostom.

Prav piše neki češki list, da je pri svojem koncu praška razstava pričakala obiska, „ki se mora z najsvetlejšimi črkami zapisati.“ Slovenci, kateri že več let sem živé z nami v duševnem stihu, katerih usoda na polju avstrijske države je v tako mnogih obzirih podobna naši, v boju za lastna prava in v boju proti nemškemu navalu: res Slo-

venci morda bolj, nego kdo drug umevajo naše veliko delo, njegovo sliko zatvorijo v svoja srca in se s tem še bolj razvnamejo za naše skupne namene, za skupne namene vseh Slovanov v državi. — Ne da se tajiti, če praznuje praznik brat z bratom, beži dan za dnevom tako brž, tako hitro, da si tega nismo niti v svesti. — Tretji dan so že mej nami bratje Slovenci in ta doba — vkljub temu, da je dosti kratka, se nam zdi kratka kot trenotje.

Zadel jo je pisatelj navedenih vrst. Tudi nam se tako godi. Dne 13. t. m. nas je pozdravil v staroslavni mestni hiši praški mestni zastop pod vodstvom prvega podžupana dr. Podlipnega. Navzoči so bili še: drugi podžupan dr. Kühn in gg. Vendulák, dr. Chudoba, Březnovsky, Jech, Storch, Papež, Vilímek, ces. svetnik Tichy, Paružek in stotnik g. Steinsky.

Krasno nas je pozdravil dr. Podlipny, povdarjajoč slovansko vzajemnost. Odgovarjali so mu Hribar in Trstenjak, ki je zatrjeval, da Praga ni samo caput regni, marveč tudi caput Slaviae in Pukl. „Ziveli bratje in sestre. Na zdar Slovincum a Chorvatum“ je orilo po dvorani. Potem so še naše Slovenke zapele več slovenskih pesmij: „Jaz pa pojdem na Gorenjsko“, „Po jezeru bliz Triglava“ in „Otok bleški“.

Neizbrisen nam ostane spomin slavnostnih dnij, ki smo jih preživeli v zlati Pragi. Ponesemo jih seboj v domovino in ž njimi utrdimo sveto vez, ki tako pristrčno družijo dva bratska redova.

Črne bukve kmečkega stanu.

15. Slovanska organizacija.

a) Jugoslovanske zadruga.

(Dalje.)

Te otrobi, ki jih je mlelo slobode in budalostij polno leto 1848, so bile zadrugam mnogo

bolj škodljive, nego vsa birokratična neslanost in krivičnost. Res so se obnašali uradniki kot paše, zato pa tudi niso imeli mej ljudstvom nobenega vpliva. Pijanost 1848. leta se je pa zalezla mej ljudi in je rodila — neizmerno gorja. Brez ovinkov trdimo, da so bili v vseh deželah prvoborniki tistega boja za »slobodo« plačani agentje kapitalizma, vzlasti židovskih denarnih mogotcev. Nerazsodni otroci so šli za njimi nevedé kam in zakaj. Kričali so, ker je bila taka moda in v kriku so si tudi toliko razburili živce, da so celó prelivali kri za domnevano in po lažéh in zvijačnosti jim v možgane vbilo »slobodo«. Sedaj pišemo že 1895 in vendar smo prepričani, da bodo te naše besede našle še mnogo odpora. Nič ne dene! Resnica deluje počasneje, a tudi varneje, nego laž!

»Sloboda« 1848. leta je pahnila hrvatske kmečke zadruga v liberalizem in ž njim vred v kapitalizem. Vsak sam za-se naj se veseli svoje samostojnosti, a vsak naj tudi vživa, kar more; tako je slovelo geslo. Nove potrebe so se porajale in ž njimi najhujša želja — po bogastvu, po denarju. Naturalno gospodarstvo, po katerem je vsaka zadruga zadoščevala do mala vsem potrebam posamnih članov, je morala prenehati; pričela se je gonja za denarjem, ki je postal ključ k vsemu, kar proizvajajo človeške roke in vsled tega dozdevno tudi k sreči in blagostanju. Žalibog so se nebrojni pri tem goljufali in bridko se je maščevala ta njihova prevara nad njimi. Leta 1859 piše Utišenović:*) »Že deset let razmotravajo, premišljajo in presoajo na Hrvatskem in v Slavoniji o nekakih boleznih razmerah, v ka-

*) Die Hauskommunionen o. e. str. 183.

LISTEK.

Brezbožne sile.

(Dalje.)

Framasonstvo, kakor se kaže popolnoma nasprotno vsaki veri, zlasti katoliški, ima vendar marsikaj, kar mu daje nekak verski značaj. Njegovi obredi so nekoliko podobni katoliškim: pri tajnih shodih se daruje, se kadi, moli, prisega, rabijo se obredne knjige, v katerih so posamezni deli framasonske „liturgije“ natančno predpisani. A glavni razloček je v tem, da so framasonske molitve obrnjene — vsaj pri bolj poučenih framasonih — naravnost do hudobnega duha. Neizkušen človek, kateri pride v tako družbo in ne pozna namena prostožidarstva, se kaj lahko preslepi. Sliši imenovati ime božje, govoriti o krepostih, o obrambi pravičnosti, vidi odprto celo sveto pismo, — a kdor si natančneje ogleda to „službo božjo“, zgrozi se nad satansko ironijo, katera stavi na hudičevo mesto Boga in moli satana kot svojega očeta in boga. Naj navedemo le nekatere stvari iz obrednih knjig framasonskih — o katerih pristnosti ne more nihče dvomiti, ker so v rabi v vseh ložah, katerih je sedaj nad 15.000. Seveda pridejo v roke le framasonom najvišjih stopinj; navadni framasoni zvedo iz njih le, kolikor se zdi višjim „potrebno“. Objavili so jih večinoma konvertiti, in sicer po tiskanih originalih.

Ta kratka studija naj odpre oči onim, kateri še sedaj mislijo, da je nevarnost framasonov izmišljotina katoličanov.

Sramotenje Boga. — Znano je, da ima framasonstvo — razven nekaterih stranskih „obredov“ — 33 stopinj. Predno se vsprejme kak framason v tako stopinjo, mora se dati poučiti v veri in znanosti te stopinje. Kaj mora „verovati“, je natančno predpisano v obredniku, iz katerega se mu navadno framasonske „resnice“ čitajo. Ko dobi „pomočnik“ (2. stopinja) 3. stopinjo — ko postane „mojster“, poučujejo ga o začetku sveta in framasonstva. Pripovedovanje svetega pisma je tako dijabolično pokvarjeno, da opisuje Boga kot krivičnega, kot sovražnika človeštva, satana kot dobrotnika in pradedu framasonov. Za vzgled le jeden odlomek iz tega jako dolgega „pouka“.

Br. govornik poučuje med obredom „ordinanda“: „Mislimo se nazaj v prvi čas, ko sta Adam in Eva bila še v raju (O stvarjenju ne govore framasoni, ker je njih načelo: Svet ni vstvarjen, ampak rojen.) Eblis*, angel luči, zaljubil se je v lepoto prve žene. Kako bi se mu bila Eva ustavljala? — Eblisu je poredila Eva Kajna. Njegova duša, iskra angela luči, ognjenega duha, bila je neskončno popolnejša od duše Abelove, kateri je bil sin Ada-

*) Eblis je mohamedansko ime za satana. Orientskih izrazov, zlasti hebrejskih, mrgoli v framasonskih obrednikih.

mov. Vkljub temu je bil dober Adamu, katerega je kot starčka redil, dobroten tudi Abelu, katerega je kot otroka ljubeznivo vzgajal. Bog pa, zaviden sreči prvih starišev in Kajnovi popolnosti, katero je ta dobil od Eblisa, pregnal jih je iz raja. Adam in Eva sta odslej sovražila Kajna, ker je bil brez krivde kriv njune nesreče in sta ljubila Abela; ta se je zato prevzel in grdo ravnal s Kajnom. Še druga grozna krivica je potrla plemenitega sinu Eblisovega. Aklinja, prva hči Adama in Eve, je zelo ljubila Kajna. Pa Jehova je hotel, da se poroči z Abelom. Nobena prošnja ni odvrnila Jehove od te krivice; saj je bil ta zavidni bog naredil nalašč Adama iz ilovice in mu vdahnil hlapčevsko dušo, ker se je bal slobodne duše plemenitega Kajna. Krivičnost božja je prisilila Kajna, da je ubil hudobnega brata. Adonai, isti bog, kateri je sam tisoče ljudij potopil v vesoljnem potopu, štel je ta umor Kajnu za neodpustljiv greh“ itd.

Vsakdo vidi, kako zlobno je pokvarjeno tu sveto pismo. Vsak stavek je navdihnjen od neizmerne sovraštva do Boga. In to mora znati in premišljovati kot čisto resnico vsak, kdor hoče biti „mojster“. In kako je brezbožnost dosledna! Framasonska genealogija izpeljuje od Kajna Hiram a, kateri je baje ustanovnik te sekte. Torej sovraštvo in maščevanje temu Bogu, kateri je sovražil framasonskega pradedu!

terih so ljudje in dežela. Poklicani in nepoklicani zdravniki se vsiljujejo s svojimi sveti in splošnimi zdravili, ki so že blezu celi svet ozdravila, pri bolniški postelji dozdevno »bolnega ljudstva«. To ljudstvo je v nevarnosti, da ne postane hypochondrično in si res domišlja resno bolezen, ker to trdijo vsi zdravniki in že govorijo o nekem zdravljenju na življenje in smrt.»

Tedaj je bilo hrvatsko ljudstvo že res okuženo; Utiešenović sam ni izpoznal bolezni in se ni zavedal, kako globoko je v desetih letih prodrl kapitalizem mej čili hrvatski kmečki stan. Dobro je sicer opozarjal v svoji knjigi na več mestih,²⁾ da je zapadni vpliv škodljiv za hrvatskega kmeta, toda sodil je, da bi rodbinska organizacija sama mogla ustaviti pot k prepadu brez ozira na liberalne gospodarske nazore, ki so tedaj strašili po svetu. Mi ponavljamo: kapitalizem, vzrodivši se iz materijalističnih-liberalnih načel, si je osvojil glave in s tem tudi srca in že pe ubogih narodov, mej njimi tudi hrvatskega.

Šlo je vedno navzdol. Leta 1873 se je ustanovil za Granico zakon, ki je popolnoma uničil tamošnje zadruge. V tretji točki določuje, da sme zadruge slobodno razpolagati s svojim nepremakljivim premoženjem in dovoljuje, da sme vsak zadružnik delati oporoko o svojem deležu. Zemljiškim dolgom je odprlo to določilo vrata na stežaj. V četrti točki beremo, da se ne sme zadružniku, ki se je bil zadolžil, na dražbi prodati njegov delež, v peti pa se določuje, da se mora zadružno posestvo v enostavnih delih razdeliti mej zadružnike, če to zahteva večina obojega spola.

Tako so poskrbeli Mažarji in mažaroni za vrle Graničarje in v hvaležnost, da so kot krščanski janičarji stoletja prelivali svojo kri »za krst častni i slobodo zlatno«, so jih izročili oderuhom v roke in kapitalizmu v sužnost. Nekaj let kasneje je podoben zakon na Hrvatskem in v Slavoniji zaplodil uničujoče črve v košati, bujni les kmečkih zadrug.

Kmečka posestva se vedno bolj zadolžujejo, delé in razprodajajo. Že leta 1859 je pisal neki katoliški duhovnik Utiešinović,³⁾ da kmetiči onega proklinjajo v grobu, ki je prvi uvel delitev posestva mej njimi. Sedaj čutijo grozne posledice še mnogo bolj. Hrvatski kmečki stan tako propada, da se Bogu usmili. Revščina, topa obupnost, nesvestna breznačelnost gloje nesrečne potomce tistih junakov, ki so se po pravici imenovali predzidje krščanstva (antemurale christianitatis) in katerih srčnost in značajnost je slovela po celem svetu.

Njihova lastna zemlja bo imela kmalu komaj grob zanje, ki so jo tri vekove močili s svojo krvjo in gnojili s svojimi trupli. Tujci-Mažarji in

²⁾ O. c. str. 129, 159, 183.

³⁾ Die Hauskommunionen, o. c.

Nemci prihajajo trumomav njihovo domovino in kupujejo lepo hrvatsko in slavonsko zemljo.⁴⁾

Slavonija bo kmalu po večini v tujih rokah; domačini bodo pa robovi na lastnih domačih tleh in so deloma že; tudi na Hrvatskem narašča vedno bolj vrsta golega, brezposelnega proletarijata, ki sedaj ponuja svoje roke še v delo, ki jih bo pa ob svojem času rabil drugače. Da, črne so bukve hrvatskega kmečkega stanu in namestu živih, bujnih slik zadružnega življenja, gledamo v njih samo znoj trpljenja in obupne žalosti.

(Dalje sledi.)

⁴⁾ Hrvatska in Slavonija meri 42.561 km² in ima 2.250.000 prebivalcev. Zemlja je tako-le razdeljena:

listnatih gozdov	11.700 km ²
iglastih gozdov	850 km ²
srednjih in nižavnih gozdov	2.800 km ²
vseh gozdov	15.350 km ² = 36-30 odstotkov.
Travnikov	10.700 km ² = 35-33 odstotkov;
s pšenico obsejanega sveta	2050 km ²
z ržjo	1000 km ²
z ječmenom	950 km ²
z ovsom	950 km ²
s turšico	3500 km ²
s sočivjem, krompirjem itd. obdelanega sveta	4600 km ² .
Vsega polja torej 13.050 km ² = 30-38 odstotkov, neobdelanega sveta 5-58 odstotkov.	

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. septembra.

Združena nemška levica. Načelnštvo nemške levice se je v petek prvokrat po počitnicah sešlo v daljše posvetovanje. Baron Chlumecky kakor tudi drugi člani so obširno poročali o »velikih uspehih« na raznih volilskih shodih ter šteli zaupnice, mej katerimi je seveda tudi mnogo nezaupnic, s katerimi so obdarovali posamezne člane zbrani volilci. Glavna točka posvetovanja pa je bila sestava novega ministerstva. Baron Clumecky je objavil navzočim članom ministersko listo, katero je sestavil grof Badeni, toda ta jim povsem ni ugajala. Pred vsem jim ne gré nikakor v glavo, da se nahajajo mej bodočimi ministri večinoma Poljaki. Po vsestranskem, dolgotrajnem ugibanju niso zborovalci vendar ničesar sklenili ter so preložili posvetovanje na danes. Kakor se sedaj kaže, se grof Badeni ne bode dosti oziral na sklepe nemške levice.

Ovacije ces. namestniku grofu Badeniju. Iz Levova se poroča, da so se zbrali odlični zastopniki velikih posestnikov in bivših deželnih poslancev, da se posvetujejo o ovacijah povodom odhajanja grofa Badenija. Mej navzočimi so bili grof Roman Potocky, vitez Jendrzejewicz, vit. Dembovsky, grof Mencinski in dr. Pri posvetovanju so sklenili, da se grofu Badeniju povodom slovesa v imenu vseh veleposestnikov poklonijo ter se mu v imenu cele dežele zahvalijo za mnogotere zasluge, ki si je pridobil za splošni gospodarski razvoj. Sploh se prirejajo v vseh galiških občinskih zastopih mnogo-

vrstne priprave. Posebno slovesno se bodo od Badenija kot svojega predstojnika poslovili vsi vladni uradniki.

Socijalni demokrati in dunajske volitve. Socijalno demokratična stranka je priredila pretečeno nedeljo velik shod, katerega se je vdeležilo blizu 3000 oseb. Vodja dunajskih socialistov dr. Adler je v svojem govoru najprej ostro napadal znani govor nemškega cesarja povodom Sedanske slavnosti. Potem je ožigosal bivšega ministerskega predsednika, kneza Windischgratza zaradi njegovega postopanja v državnem zboru povodom posvetovanja o splošni volilni pravici ter izrekel nado, da bode grof Badeni v tem oziru postopal pravičnejše. Dotikajoč se bližnjih občinskih volitev je izjavil, da se soc. dem. stranka teh ne bode vdeleževala; tem bolj pa bode pritiskala na splošno volilno pravico, kajti potem jej ne bode težko prodreti tudi v mestni odbor. Prihodnje boje z antisemiti in liberalci bode stranka od daleč mirno opazovala.

Civilni zakon in grof Csaky. Pretečeno soboto je poročal prejšni minister za bogočastje, grof Albin Csaky, volilec v Breznabanyji o svojem delovanju v državnem zboru ter pojasnjeval novi cerkveno-politični zakon. Rekel je mej drugim, da vlada s svojo predlogo ni nič drugega želela, nego da se loči delokrog državin od cerkvenega. (!) Predloga je imela izključno samo ta namen, da napravi verski mir (!) ter se prav nič ne dotika cerkvenih zadev (?) Liberalni govornik je dalje ostro napadal ljudsko stranko, ki se z vso silo ustavlja novim naredbam, ter je izustil te-le besede: »Bog ogrskega naroda naj vam odpusti, ker ne veste, kaj delate!« Konečno je povdarjal, da bode vlada na vsak način zahtevala, da se vsprejme zakon o brezverstvu, ter izrazil, dotikajoč se narodnega vprašanja, da vlada nikakor ne misli zatirati posameznih narodnostij (?), ampak želi občne zadovoljnosti in vsestranskega razvoja (?) — Kakoršen mož, take besede.

Priprave za civilni zakon se na Mažarskem pridno vršé. Vlada marljivo imenuje državne matrične vodje s pristno mažarskim imenom in židovskim mišljenjem. Razni listi že objavljajo imena onih »presrečnih« oseb, ki se bodo civilno poročile. V Vel. Bečkereku se bode prvi civilno poročil mestni župan. Mestno prebivalstvo namerava ta dan posebno slovesno obhajati. To porečilo je pa skoraj gotovo v toliko napačno, ker bi se moralo glasiti »židovsko prebivalstvo«, kajti katoličani se tega gotovo ne morejo veseliti. Kakor povsodi ob takih prilikah, so jim tudi tu na poti katoliški duhovniki, ki po dolžnosti opominjajo verno ljudstvo na cerkvene postave. V deželi, koder vlada Banffy, ki se je demonstrativno odtegnil od pogreba pokojnega nadvojvode Ladislava, mej tem ko je cela Budimpešta kazala svoje sožalje, in je raje pojasnjeval svojim volilec v Silagy Somlyo svoje »uspešno« delovanje v prosvitljeni državi, v taki državi se tedaj ni čuditi, ako se najgorje napada najzvestejša in najmočnejša podpora cerkve in države.

Zato je »sveta beseda« »vitezov kadošev« (beseda, s katero se spoznajo med seboj): Nekam Adonai = Maščevanje Adonaju! Kadar se otvori seja »kadošev« (30. stopinja), izdero vsi meče, dvignejo jih do glave in sunejo proti nebu, kakor bi hoteli prebosti Boga, in kličejo: »Nekam Adonai!« Kadar je to storjeno, reče »predsednik areopaga«: »Faraš hol« to je: Vse je pojasnjeno. Da, s tem groznim bogokletstvom je bistvo frama-sonstva popolnoma pojasnjeno. (Dalje sledi.)

Popotovanje Miška Zmetenka in Lenarta Barigeljca.

Črtica iz dijaškega življenja; spisal Janko Barle.

(Dalje.)

»Veš kaj, Miško, doma naju tako in tako nič veselega ne čaka, kaj bi tako hitela? Odpočijva se malo tu v tem gozdiču, saj je tukaj tako prijetno.«

»Hm, le, saj moram že tako misliti, kako naj pridem domov.«

Zavijeta malo v stran in ležeta na mehko mahovino v senco grčastih gabrov. Dasi je že predpoludnem, vendar misli Lenart, da bi se ondukaj ugodno spalo, in poravná se pod gabrom, kakor je bil dolg in širok. Miško je storil jednako.

»Miško, ali že spiš?«

»Ne še, vendar zaspanec že prihaja.«

»Meni tudi.«

Zopet mir.

»Miško, ali že spiš?«

»Miruj no že jedenkrat!« — deje poluglasno Miško že pol v spanju, a čez nekoliko časa čvrsto smrči, kot da renči medved v grmovju. Zdaj je Lenartu srce na mestu. Čaka še nekoliko časa, da Miško prav trdno zaspi, potem pa počasi vstane in tiho izmakne Mišku obe palici. Nato izvleče izpod Miška robec ter ga obesi gori na gaber kot zastavo, iz Miškove palice pa napravi dve in ju zopet lepo poleg njega položi, a svojo vzame seboj in jo popiha hitro dalje. Tako se poslovita popotnika jeden od drugega.

Lehko si mislimo, kako je bilo Mišku, ko se prebudi in vidi, kar mu je Lenart napravil za slovo. Na solnčni prah bi zmlél tega navihanca, kateri ga je na celem potovanju vodil za nos, ko bi ga imel pri sebi. Tako mu pa ni kazalo drugega, kot odpotiti se počasi domov, kamor prispe v jedni uri. — Doma je res nekoliko grmelo, posebne nevihte pa ni bilo, tako, da je skoraj obžaloval, ker se je bil odpotil po svetu. Njegovi stariši so na koncu šolskega leta res nekoliko po njem povpraševali, ali ko ga od nikod ni bilo, mislili so si, ne bode se zgubil, nepridiprav, a škodi mu ne, če se po svetu nauči malo pameti. Ni bilo pa tako z Lenartom, kakor so Mišku pripovedovali njegovi domači. Ko Lenarta od nikoder ni bilo, bili so stariši v velikih skrbih. Brzjavili so na vse strani, in znani raški lovec Ju-

rij Svedriček je moral gori v Novo Mesto, a od ondot doli na Kostanjevico, Krško prav do Sevnice, kjer je stanovala Lenartova teta. Povsod skrbno poizveduje, vendar vse zastonj. O Lenartu ni bilo niti duha, niti sluha, tako, da so njegovi mislili, da ga res več ne bode domov.

Ko je bil Lenart pustil Miška pod gabrom, ni šel naravnost skozi Novo Mesto, ker bi ga utegnil kakov znanec zgrabiti, in potem potuj v društvu stražnika na svoj dom. Toliko pameten je že bil Lenart, da si ne napravi te sramote. Zavije jo doli »pod gavge«, kjer je sedaj speljana lepa cesta na novi kolodvor in pazljivo koraka ob Krki do mosta, kjer hitro smukne v Kandijo in od ondot po dobro znanih krajih čez Smihel proti Pogancu, kjer si z grajskimi jabolki pripravi slabo kosilo. Pogreša sicer svojega popotnega tovariša, ko koraka sam sameat gori pod razvalinami slavnega Mehovega na Gornjance, od koder je tako krasen razgled na Novo Mesto in na njegovo prezanimivo okolico, okrašeno s prijaznimi vasicami in mogočnimi starodavnimi gradovi. A malo dalje, ko se začne cesta mej bukovimi gozdi spuščati zopet nizdolu, odpre se zopet nov svet: zanimiva Bela krajina s svojimi vinogradi in hramovi, obrobjena od hrvaških gorâ, srebrnaste Kolpe in kočevskih hribov. Lep košček zemlje, posebno pa za onega, kateri je ondukaj preživel največ svojega življenja; kot je ravno naš popotnik, spoštovani Lenart Barigeljc! — (Dalje sledi.)

Bolgarija. Poročevalec Bouchier, katerega je odposlala bolgarska vlada v one pokrajine, koder se je po raznovrstnih poročilih vršilo v zadnjem času največ neredov, se je povrnil s svojega potovanja. Mesto da bi se bil podal v določene pokrajine, je bival raje nekaj dni v Dospatu na turških tleh; vsled tega tudi ni vedel ničesar gotovega poročati. S tem se je on izognil vsakim neprijetnostim. Z druge strani pa je došlo vladi poročilo, da so umorili zopet dva v Bolgariji bivajoča turčina; prvi je namreč neki veleposestnik v Haskovem, katerega sta ustrelila dva turška vojaka, drugi slučaj pa se je pojavil v Cirpanu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. septembra.

(Koledar kat. tiskovnega društva za l. 1896) je izšel ter se začne razpošiljati te dni. Prejmo ga brezplačno in poštne prosto vsi člani kat. tiskovnega društva; tudi oni, ki so še kaj na dolgu z letnino, ker upa odbor, da jo kmalu poravnajo. Kdor bi ne hotel več biti ud „kat. tiskovnega društva“, blagovoli v znamenje izstopa poslani mu koledar vrniti. Neudom stane knjižica lepo vezana v „Kat. Bukvarni“ 1 gld. 20 kr.

(Naredba šolske oblasti.) Vodstva mestnih ljudskih šol so dobila ravnokar od m. š. sveta nalog, s katerim se jim strogo nalaga, iz lanskega šolskega leta vsled katastrofe zastalo tvarino letos v I. četrtletju obdelati, tako, da se bode pouk v II. četrtletju zopet redno nadaljeval.

(Javen shod v Vipavi.) Kat. polit. društvo za Vipavo je včeraj popoldne priredilo javen shod, ki je bil mnogoštevilno obiskan in se vršil v lepem redu. Govorili so: gosp. dr. Ignacij Zitnik o položaju slovenskega naroda v narodnem in gospodarskem oziru; gosp. župnik Mikš o posojilnicah; gosp. poslanec Lavrenčič o vravnavi vipavskih vodâ; pri slučajnostih veleč. gg. dekan Erjavec in župnik Arko. Shod je trajal blizu tri ure. Več poročamo o shodu prihodnjič.

(Novomeški visokošolci) prirede 25. t. m. v prostorih „Narodnega doma“ veselico na korist podpornima družbama za visokošolce na Dunaju in v Gradcu. Vspored bode zelo mnogovrsten. Sodelovala bode gospica Franja Vrhunčeva; nadalje kvartet ljubljanskih abiturientov, tudi gledališka predstava obeta obilo zabave.

(Raiffeisenova posojilnica) snuje se v Rovtâh nad Logatcem.

(Nesreča.) V soboto 14. t. m. je strehokrovec Miha Zupanc v Ribnem pri Bledu kakih 6 metrov visoko poslopje s slamo kril. Pri tem opravilu je padel tako nesrečno, da je takoj mrtev obležal. Poznal se mu je samo jeden udarec na glavi. Truplo so prepeljali v Zasip, kjer je nesrečnež imel domačijo.

(Predavanje o umni živinoreji) bo imel novomeški okrajni živinozdravnik g. O. Skale 22. t. m. v Leskovcu, Cerkljah; 29. t. m. v Prečini in Velikih Brusnicah.

(Razpisane službe.) V deželni bolnišnici ljubljanski izpraznjeni ste službi sekundarija z letnim adjutom 600 gld. in služba asistenta na porodniškem in ginekološkem oddelku z vžitki letnih 555 gld. s pavšalom za kurjavo in svečavo z 42 gld. na leto in prostim stanovanjem. Prošnje za to službo poslati je vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 30. septembra 1895. leta.

* * *

(Štajerski deželni odbor) bode skrbel od sedaj naprej za nemške Rafajznove posojilnice na ta način, da bode sprejemal denar od močnejših posojilnic ter ga oddajal slabejšim. Da bi tako skrbel za slov. posojilnice, mu je deveta briga.

(Avstrijsko vinorejsko društvo) bode napravilo letos izlete tudi na Kranjsko pri Krškem, če si bode ogledalo še letos bizeljske nasade.

(Pošta v Št. Andraž) v Slovenskih goricah imela bode vsak dan zvezo s Ptujâ čez Sv. Bolfenk na Višu.

(Viničarsko šolo) namerava ustanoviti vinarski odsek štajerske kmetijske družbe v ljutomerskih goricah; kajti trtna uš se tudi v teh prvih slovenskih

vinogradih močno širi; zato bode treba pečati se z umno vzgojo ameriškanskih trt.

* * *

(Iz Celovca) dne 13. septembra: Gospod dež. predsednik Schmidt-Zabierow se je povrnil od večtedenskega odpusta in zopet prevzel vodstvo dež. vlade. O tem, da bi imel iti v zaslužni pokoj, je zopet vse tiho. Pravijo, da njega „boljša polovica“ tega še ne pripusti. — Velike vojaške vaje, ki so se vršile v tukajšni okolici, so končane in vojaki so se povrnil zopet v svoje garnizije. Vse polno jih je bilo po mestu in po vaseh. Tudi brez nezgod ni ostalo. Nek prostovoljec je naglo umrl, ker se je bil v silni vročini napil mrzle vode; neki prostak 7. pešpolka je utonil v Krki. — Za mnoga letovišča in naprave ob vrbskem jezeru mislijo vpeljati električno razsvetljavo in zatô napraviti veliko centralo. — Zadnje nedeljo, 8. t. m. so imeli kor. konjerejci dirko na vresu ob Celovcu. Vdeležba je bila precej velika in dirka dobro vspela.

(Poslanec za Celovec se išče!) Iz Celovca, dne 13. septembra: Dne 5. oktobra imajo celovski volilci izbrati si novega poslanca za državni zbor, namesto bivšega poslanca Rainer-a, ki je bil pri tretjem branju budžeta odšel in ne demonstriral proti „Celju“, in ki je zbog tega dobil svečano nezaupnico, da je pobral poslaniška kopita ter šel! Sedaj Celovčani iščejo novega kandidata, kateremu so mestni očetje dali že „gebundene Marschroute“, češ, da mora pred vsem drugim in jedino le potegovati se za „nemške težnje“, vse drugo mu ima biti — deveta briga. Moledovali so pri Moro-tu, potem pri županu Poschu, naj prevzameta kandidature; ali ta dva sta si stvar premislila in odklonila. Našli so pa „zaupni možje“ vendar-le pravega moža, vsaj po zunanji postavi „korenjaka“, ter „jednoglasi“ proglasili znanega „šriftlajterja“ — Dobernika kandidatom! Ta je kakor nalašč za pasje dni ali za pust! Vsako mesto ima pač poslanca, kakoršnega zasluži, in tako ima „ultranemški“ Celovec tudi — kakor kaže ime — „ultranemškega“ — Dobernika. Ta izvestno ne bo storil drugega, nego potegoval se za — nemške težnje! Bolj zasoljene klofute bi si naši „bürgerji“ ne mogli dati, nego so si jo dali s tem, da so postavili takšnega kandidata! Cestitamo! V tem listu smo ga že dostikrat opisali, zato danes ne bomo izgubili dosti besed! Časa za novi posel g. „šriftlajterju“ ne bo manjkalo, saj morajo mu že zdaj ves list spisovati — drugi!

(Nevarno obolel) je, kakor se nam poroča, velezaslužni rodoljub gospod Jožef Lendovšek, gimnazijski profesor v Beljaku. Sedaj biva na prijaznem Strmcu nad Vrbo. Naj se ga prijatelji in znanci spominjajo v molitvi.

* * *

(Volitve na Goriškem.) Včeraj 15. sept. so se pričele deželnozbornske volitve za kmečke občine. Na Krasu vladajoči stranki volilni možje niso posebno všeč, zato jim kliče v spomin velikansko odgovornost za ves slovenski del Goriške, ako te volitve ne izpadejo tako, kakor bi radi goriška „Soča“ in tržaška „Edinost“.

* * *

(Prigledni shod.) Letošnji prigledni shod vršil se bo za ljubljansko mesto za vojake pešpolkov in za lovce dne 12. oktobra, za vojake drugih vojaških krdel pa 13. dan oktobra 1895, ob 9. uri popoldne v šentpeterski vojašnici. — Kontrolni shod za deželne brambovce in nadomestniške brambovce pa bode 1. dan oktobra letos, ob 9. uri popoldne v deželnobrambovski vojašnici. Naknadni shod pa se bode vršil 20. dan novembra letos ob 9. uri popoldne istotam.

(Ogenj.) V soboto okoli 6. ure zvečer je nastal ogenj na Ilovici v hiši Janeza Manzinija štev. 37; hiša je do tal pogorela. Škoda znaša okoli 600 gld., poslopje bilo je zavarovano za 200 gld. Kakor so priče izpovedale, je zažgal šestletni Manzinijev sin, ki je bil v tistem času sam doma. Tesar Noll je ob trenutku, ko je švigal že plam iz strehe in je vse poslopje bilo v ognju, z lastno nevarnostjo skočil v hišo ter rešil malega otroka Manzinijevega. Prostovoljno gasilno društvo ljubljansko je prihitelo na kraj ognja ter pomagalo gasiti, kar se je še rešiti dalo.

(Ljubljanska posadka) 27. pešpolka in 2. bataljon 17. pešpolka sta se povrnila včeraj popoldne od vojaških vaj. Nasproti jim je prišlo mnogo občinstva.

(Tatvina.) V kavarno „Evropa“ so preteklo soboto od 3. do 4. ure zjutraj vlomili tatovi ter markerju odnesli do 100 gld. gotovine in smodk za 50 gld. — V Druškovičevi hiši so skoraj gotovo isti uzmoviči ukradli natakariči Mariji Finžgar več obleke, smodk in nekaj denarja. Nekemu rezervistu, ki je ondi prenočeval, so vzeli črno obleko.

(Brv čez Ljubljano.) Pretekle dni jel se je graditi temelj za brv pri novi deželni bolnišnici, katera bode služila pešcem. Brv bode do začetka novembra dovršena.

Telegrami.

Tolmin, 16. septembra. Dr. Anton Gregorčič in Ivan Lapanja sta jednoglasno izvoljena deželnim poslancem.

Dunaj, 15. septembra. Ces. namestnik grof Badeni je vsprejel danes dopoldne načelnika nemške levice, barona Chlumeckega, s katerim se je posvetoval nad jedno uro.

Dunaj, 15. septembra. Današnjega socij. demokratičnega shoda v Praterju se je vdeležilo blizu 3000 oseb. Radi slabega vremena se je shod preložil na prihodnjo nedeljo.

Petrograd, 15. septembra. Carski ukaz objavlja ustanovitev kuratorija za delarne ceglga cesarstva. Vrhovni protektorat je prevzela carinja Aleksandra.

Petrograd, 15. septembra. „Turkestan-skija Vjedomosti“ poročajo, da je Rusija ustanovila v vzhodnem Turkestanu nov konzulat. Konzulom je imenovan Feodorov, ki se poda v prihodnjih dneh na svoje mesto.

Carigrad, 15. septembra. Poročilo, ki pravi, da se je prikazala nova četa, broječa 500 oboroženih vstašev, je ravno tako neresnično, kakor ono, da se je doposlalo turškim prebivalcem v Bolgariji mnogo orožja in da je vse prebivalstvo do Mitrovice popolno oboroženo. Ta vest je tem bolj neresnična, ker je veliki vezir odločen nasprotnik takim napravam in ker je sam dal razorožiti svoječasno oborožene prebivalce.

Carigrad, 15. septembra. Sultan je danes v posebni avdijenciji vsprejel flandernskega grofa in njegovega sina. Poslednja dva ostaneta do sobote v Carigradu.

Umrli so:

14. septembra. Franc Fajdiga, mizarjev sin, 1 $\frac{1}{2}$ dne, Sv. Petra cesta 4, oslabljenje. — Frančiška Indof, tovarniška delavka 22 let, Kurja Vas 11, jetika. — Terezija Novak, čuvajeva hči, 11 $\frac{1}{2}$ meseca, Cesta na južno železnico 1, kron. črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
14	9. zvečer	735.2	11.3	sr. jvzh.	skoro jasno	0.0
15	7. zjutraj 2. popol.	735.8 735.0	8.1 20.5	brezv. sr. jzah.	pol oblačno skoro jasno	
15	9. zvečer	737.5	13.8	brezv.	jasno	0.0
16	7. zjutraj 2. popol.	738.4 738.0	6.3 19.8	sl. vzh. sl. jvzh.	megla skoro jasno	

Srednja temperatura 14. in 15. septembra 13.2° in 14.1°, ozir. za 1.8° pod in 0.8° pod normalom.

552 1-1

V imenu vseh žalujočih javljava prežalostno vest, da je najina nepozabljiva sestra, oziroma mati

Marijana Haufe

včeraj, dne 15. t. m., večkrat previdena s svetimi zakramenti po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Na Zalemlogu, dne 16. septembra 1895.

Janex Eržén
sin

France Eržén
župnik

Mesto vsacega posebnega naznanila.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

Za pokrivanje
kakor tudi
za kritje barak
ponujamo v vsakej tudi največji množini
po najnižjih cenah
prima in secunda
zarezane
strešnike
(Strangfalzziegel)
kakor tudi nepremočni
strešni klej
(Dachpappe)
250 32
zavoj (to je 10 □ metrov) od 1 gld. 50 kr.
do 2 gld. 50 kr.

in
nasade za dimnike
F. J. Vidic & Comp.

Kwizdov
fluid proti protin
Mnogostopno preizkušeno, bolečino
olajšujoče domače sredstvo. Okrepčujoč
za vrtanje pred in po dolgotrajnem tekanju.
Cena steklenic 1 gld. a. v. 1/2 stekl. 60 kr. a. v. 2 G.
332 (20-7)
Okrožna lekarna v Korneuburgu.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Paziti je na varstveno znamko in zavezo
naj se izrecno

Pepelik (potošelj)
kupujeta po najvišji dnevni ceni
Luckmann & Bamberg,
513 **klejna tovarna v Ljubljani.** 20-6
Pod ugodnimi pogoji iščem
učenca
lepega vedenja, krepkega zdravja, katerega veseli kovaško
rokodelstvo. Oglasi naj se takoj pismeno, ali še bolje
osebno pri
Antonu Tomšič-u,
543 3-3 kovaču v Vrdu pri Vrhniki.

Dva ali trije dijaki
kmečkemu stanu, lepega obnašanja, kateri bodo obiskovali
meščanske šole, sprejmejo se pod zmernimi pogoji v sta-
novanje, oziroma tudi na hrano v bližini c. kr. vadišnice
in l. mestne deške šole. 543 3-3
Kje, pové iz prijaznosti upravnništvo našega lista.

Kovert s firmo
priporočila
Katoliška Tiskarna
po nižji ceni.

št. 25.201. **Razglas.** 547 3-3
V zmislu § 6 zakona z dne 23. maja 1873. l. (št. 121, drž. zak.) na-
znanja se, da bo razgrujen
prvotni imenik porotnikov za 1896. leto
od 14. do 21. septembra t. l.
v magistratnem ekspeditu na ogled ter da ga v tem času vsakdo lahko
pregleda in naznani svoj ugovor proti njegovi sestavi.
Porotniškega posla so oproščeni po § 4 omenjenega zakona:
1. Tisti, ki so že prestopili 60. leto svoje dobe, za vsekdar;
2. udje deželnih zborov, državnega zbora in delegacij za čas zborovanja;
3. osebe, ki niso v dejanski službi, pa so podvržene vojni dolžnosti za
ta čas, ko so poklicane k vojaški službi;
4. osebe v službi cesarskega dvora, javni profesorji in učitelji, zdravniki
in ranocelniki, in tako tudi lekarji, ako uradni ali občinski načelnik zanje
potrdi, da jih ni moč utrpeti, za sledeče leto;
5. vsak, kdor je prejetemu poklicu v enem porotnem razdobju kot glavni
ali namestni porotnik zadostil, do konca prvega prihodnjega leta po koledarju.
Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
11. dan septembra 1895.

Uradno opravičeni in zapriseženi
stavbinski inženir in stavbeni mojster
Jaromir Hanuš
priporočila se za izvrševanje vseh
v stavbinsko stroko spadajočih del,
prevzema **poprave hiš** po zelo nizkih cenah, **naprave**
vodovodov, načrtov in proračunov, mirjenje cest
in **posestev** itd.
Ustna ali pismena naročila prejema se v **novi hiši**
na **Poljanskem predmestju** nasproti **domobranske**
vojašnice. 518 12

Bukvarna
Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
v Ljubljani, Kongresni trg št. 2
priporočila svojo 544 5-2
popolno zalogo
vseh v tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih, posebno na c. kr. višji in
nižji gimnaziji, c. kr. višji realni in c. kr. moškem in ženskem učiteljskemu,
dalje na zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah vpeljanih
šolskih knjig
v najnovejših izdajah, broširanih in trdo vezanih po najnižjih cenah.
Seznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.
Ker se učni načrt preteklega šolskega leta vsled po-
tresne katastrofe ni popolno sklonil, in se mora toraj v
novem šolskem letu dovršiti, so odredila ravnateljstva tu-
kajšnjih učnih zavodov, da se morajo še ohraniti začasno
knjige pretečenega šolskega leta, ker se bodo še letos rabile.

Dunajska borza

Dne 16. septembra.		Dne 14. septembra.		Kreditne srečke, 100 gld.	
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 75 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. 25 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " 25 "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	140 " "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " "	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 " 50 "	Rudolfove srečke, 10 gld.	17 " 75 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 20 "	Salmove srečke, 40 gld.	23 " 50 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 65 "	Tisine srečke 4%, 100 gld.	149 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gld.	70 " 50 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 60 "	Dunavske vravnave srečke 5%	130 " 50 "	Waldsteinove srečke, 20 gld.	71 " 50 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1060 " "	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 70 "	Ljubljanske srečke	53 " "
Kreditne delnice, 160 gld.	402 " 50 "	Posojilo goriškega mesta	112 " "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	22 " "
London vista	120 " 40 "	4% kranjsko deželno posojilo	99 " 25 "	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	175 " "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 92 1/2 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 90 "	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	3565 " "
20 mark	11 " 79 "	Prioritetne obveznice državne železnice	223 " 50 "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	530 " "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 56 "	" " južne železnice 3%	170 " 50 "	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	111 " 75 "
Italijanski bankovci	45 " 45 "	" " južne železnice 5%	131 " 50 "	Montanska družba avstr. plan.	78 " "
C. kr. cekini	5 " 70 "	" " dolenskih železnice 4%	99 " 50 "	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	100 " 90 "
				Papirnih rubljev 100	169 " "
					37 " "

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgupe pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.